

BUFTEA. LUNGA DEVENIRE A UNEI AȘEZĂRI ILFOVENE*

dr. Panait I. Panait

Dacă ne-am referi strict la evoluția așezării de azi Buftea, lucrurile ar fi relativ mai clare. În nomenclatorul oiconimelor¹ din Țara Românească satul Buftea este menționat într-un act scris la 20 iulie 1752². La acea dată Constantin Râmniceanu, comis al doilea, iscălea și pecetluia cartea sa, la mâna egumenului mănăstirii „Sf. Troiță” din București, chir Filaret, adevărind că a primit loc „să-mi fac Odaie” pe moșia Mănești unde urma să-și organizeze o herghelie cu 60 de cai, boi, vaci în număr de 40 capete, pentru care se angaja să achite, anual, 13 taleri. În continuare beneficiarul, având nevoie de brațe de muncă își propunea să strângă oameni „la satul ce să cheamă Bufteni” și să achite mănăstirii proprietare valoarea clăcii la care erau obligați rumânii, aceștia urmând să lucreze pentru noul arendaș. Din studiile de specialitate rezultă că dregătoria de vel comis era veche în Divanul Țării Românești și revenea marelui boier care se ocupa cu procurarea și îngrijirea cailor domnești. Am spune că era „mai mare peste grajduri” sau „șeful grajdurilor”³. Vel comisul era ajutat de „comiși ai doilea”, care puteau fi 2-3, ce proveneau din mica boierime. Herghelia de pe imășul arendat pe Colentina și întreținută de țărani bufteni, era strâns legată de rangul pe care îl deținea Constantin Râmniceanu, cel care primea și învoirea să ridice acolo o biserică de lemn și să facă patru chilii pentru preoți și dascăl „ca să învețe copii”. Suntem într-o perioadă în care învățământul elementar prinsese cheag și în alte sate în zona Bucureștilor, cum erau Tărtășești, Greci, Buda, Obilești, Agiești „din sud Ilfov” ș.a.⁴ Din actul evocat mai sus rezultă că temelia lăcașului fusese pusă de un alt boier „Dumitrache nepotul dumnealui Stavăr fost mare pitar”, anterior zilei de 20 iulie 1752, ceea ce ne îndreptățește să considerăm că „Odaia” respectivă se alătura unui sat Bufteni existent, dar care urma să primească și alți rumâni veniți. Documentul respectiv indică plasarea hergheliei comisului C. Râmniceanu „la moșia ce să numește Mănești și Bălcătaciul”. Așezări și moșii cu denumirea Mănești au fost mai multe în Țara Românească în sec. XV-XVIII, așa cum rezultă din documentele vremii. Cu aproape șapte decenii în urmă istoricul I. C. Filitti lua în discuție trei atari toponime⁵; moșia Mănești din Ilfov, aflată „cam pe unde este astăzi Buftea”⁶, moșia și

* Studiu elaborat la repetatele insistențe ale regretatului prof. Neculai Mercan împătimit istoric al orașului Buftea în care a profesat slujba educațională și de cercetare.

¹ Oiconim – denumire de așezare umană.

² Arh. Stat. Buc., fond Radu Vodă, XXXVI/6 Document pus la dispoziție de prof. N. Mercan-Buftea.

³ Nicolae Stoicescu, *Sfatul Domnesc și marii dregători din Țara Românească și Moldova (sec. XIV-XVII)*, București, 1968, p. 295.

⁴ Nicolae Anderco, *Contribuție la istoricul învățământului sătesc din Țara Românească în sec. XVIII-XIX. Școala de la Agiești*, în „București”, VII, București, 1969, p. 262.

⁵ Ioan C. Filitti, *Regeste și documente. II. Trei sate Mănești (Ilfov, Prahova și Dâmbovița). O confuzie în istoriografia noastră*, București, 1938, p. 1-3.

⁶ Ibidem, p. 2.

desigur așezarea Mănești din Prahova și Mănești din Dâmbovița⁷. Documentele puse în circuitul științific ulterior au confirmat și un Mănești, aflat probabil în apropierea localității Dorobanțu-Drăgănești, cu hotar în drumul Nicopolei, trecut de Neagoe Basarab în actul de danie făcută mănăstirii Cutlumuz, de la Sf. Munte Athos⁸. Și un alt document emis de același evlavios domn, la Pitești, se referă la satul Mănești de pe Olteț⁹. Către începutul secolului XVII actele scrise privesc un alt sat Mănești, plasat, probabil, în zona așezării buzoiene Pogoanele¹⁰. Oiconimul „Mănești” indică o veche așezare, consemnată în sec. XV, în ținutul Neamț- Moldova¹¹, altul în ținutul Tigheciu¹² ș.a.

Într-o atare situație efortul de identificare a satului respectiv menționat în izvorul scris, medieval, a fost anevoios și pentru specialiștii întocmitori ai „Indicelui numelor de locuri” trecute în documentele Țării Românești și incluse în volumele Corpusului academic tipărit în anii 1953-1954¹³.

Preocupări de studiu istoric privind localitatea ilfoveană Măneștii de pe Colentina sunt chiar mai vechi în istoriografia noastră. În monumentală monografie „Istoria Bucureștilor” prof. G. I. Ionescu-Gion făcea o legătură directă între așezarea anterioară și Buftea de azi, vorbind despre Mănescii Bufti, plasat „tot lângă Bucuresci”¹⁴. Documentele vremii vorbesc despre un sat, o moșie și o pădure Mănești pe Colentina. După aprecierile lui Gion aici s-au purtat ciocnirile dintre domnia reprezentată de Alexandru Vodă Coconul și călărașii de la Mănești, Gherghița, Ploiești și Rușii de Vede din 1623, ca și lupta, anterioară, a lui Mircea Ciobanul cu rivalii săi, desfășurată la Periș și la „Mănescii Bufti” după consemnarea cronicarului¹⁵. Cum existau mai multe așezări cu aceeași denumire, iar istoricul Bucureștilor, Gion plasează evenimentele respective la Buftea, fără a aduce precizările cuvenite, aflarea adevărului rămâne deziderat științific. Și nu este singurul caz privind istoria Bufti de azi.

Totuși G. I. Ionescu a avut dreptate deplină când a atribuit „Măneștii de pe Colentina” lui Mihnea Vodă cel Rău (1508-1509) și eventual antecesorilor acestuia, pornind istoricul de la hrisoavele lui Alexandru II Mircea (1568-1577) de la care au rămas două acte de danie către Mănăstirea „Sfânta Troiță” din București, zidită de el, în care este evocat numele satului Mănești. Primul a fost emis la 15 iunie 1577 prin care domnitorul dona ctitoriei sale de pe Dâmbovița vama de la salina Ghitoara și cea percepută la ocna Telega dar și „satul Măneștii de pe Colentina cu tot hotarul; pentru că s-a aflat moștenire, a domniei mele de la bunicul meu Mihnea Voievod”¹⁶. În cel de-al doilea act, dat tot din București, la 28 iulie 1577, același Alexandru Mircea Voievod

⁷ Ibidem, p. 3.

⁸ DIR, B, Țara Românească, veacul XVI/1, p. 78-82. Hrisov dat la 23 iulie (1512-1513).

⁹ Ibidem, p. 133. Hrisov din 28 ianuarie 1518.

¹⁰ Idem, Veacul XVII/2, p. 422. Hrisov din 31 iulie 1615.

¹¹ Nicolae Stoicescu, *Repertoriul bibliografic al localităților și monumentelor medievale din Moldova*, București, 1974, p. 554.

¹² Constantin C. Giurescu, *Istoria Românilor*, II/1, București, 1940, p. 411.

¹³ DIR., B, Țara Românească. Veacurile XIII-XVI, Indicele numelor de locuri, București, 1956, p. 84.

¹⁴ G. I. Ionescu-Gion, *Istoria Bucureștilor*, Bucuresci, 1899, p. 553, p. 55, p. 578.

¹⁵ Radu Popescu, *Istoriile domnilor Țării Românești*, ed. Const. Greccescu, București, 1963, p. 52.

¹⁶ DIR, B, Țara Românească, Veac XVI/4, p. 281-282.

„nepotul lui Mihnea Voevod” reîntărindu-și dania privind „satul Mănești de pe Colentina” adevărate că acesta „au fost de moștenire... răposatului Mihnea voevod”¹⁷. Ambele hrisoave sunt date în ultimul an al vieții bătrânului domn de la care a rămas o bogată arhivă scrisă în cancelaria sa. Stingerea lui Alexandru Mircea s-a petrecut după 11 septembrie 1577 și a fost provocată de o suferință mai veche. Încă din 1574 el asociase la domnie pe fiul său Mihnea aflat la vârsta de 9 ani¹⁸, care va intra în istorie și sub numele de Mihnea Turcitul (1577-1583, 1585-1591) după trecerea sa la mahomedanism. Ambii purtători de coroană, tatăl și fiul au emis acte privind și moșia și respectiv satul ilfovean Mănești. Prin hrisovul din 28 iulie 1577 domnitorul se referă numai la Mănești, detașându-l de celelalte danii către Mănăstirea Sf. Troiță. La rândul său Mihnea II Voievod întărește într-un lung document, stăpânirile așezământului monahal bucureștean, începând lungul șir de bunuri cu „satul Mănești toți, cu tot hotarul și cu vecinii și cu morile, pentru că acest sat Măneștii, a fost de moștenire al domniei mele”, de la „bunicul domniei mele răposatul Mihnea Voevod”¹⁹. Un fapt este sigur și anume, existența satului „Mănești de pe Colentina” ca parte a domeniului Drăculeștilor din centrul Câmpiei Române²⁰. Într-adevăr Vlad Dracul și fiii săi Vlad Țepeș-Dracula și Radu cel Frumos zis Drăculea cel Tânăr, au manifestat un interes susținut pentru această parte de țară. Dacă Vlad Țepeș a folosit „Cetatea Dâmboviței” ca reședință de unde a emis celebrul hrisov din 20 septembrie 1459, în care este consemnată „Cetatea București”, Radu cel Frumos a domnit, cea mai mare parte a șederii sale în tron, din București²¹. El este cel care a zidit biserica mănăstirii Tânganu, una din vechile așezăminte monahale din zona Bucureștilor²². Numele Drăculeștilor sunt evocate și în legătură cu mănăstirile Snagov, Comana, Târgșor ș.a., beneficiare de danii voievodale²³.

În contextul acestor fapte se conturează și istoria celui mai vechi sat cunoscut în raza orașului Buftea denumit „Măneștii de pe Colentina”. Din nefericire nu direct privind începuturile pe care le-au evidențiat cercetările arheologice, ci pentru momente ulterioare. Cel pe care îl cunoaștem sigur ca stăpânitor asupra satului Mănești-Ilfov este Mihnea cel Rău, consemnat în izvoarele cronicărești ca fiu natural al lui Vlad Țepeș, cel care l-a procreat „cu o fată” ce va deveni jupâneasa unui Drăcea armașul²⁴. Letopiseșul cantacuzinesc îl prezintă pe Mihnea I ca fiind „feciorul Drăcii armașul”²⁵, în timp ce un manuscris de epocă completează: „Mihnea voievod cel Rău, fecior Drăcii armașul de la Mănești, acesta au tăiat mulțime de boieri”²⁶. Legătura familială între Vlad Țepeș și

¹⁷ Ibidem, p. 289.

¹⁸ Constantin Rezachevici, *Enciclopedia domnilor români*, I, București, 2001, p. 270.

¹⁹ DIR., B, Țara Românească, veacul XVI/4, p. 473.

²⁰ Panait I. Panait, *Drăculeștii și centrul Câmpiei Române*, în „Muzeul Național”, V, București, 1981, 177-181.

²¹ Idem, *Un voievod în vîltoarea vremurilor – Radu cel Frumos*, în „Magazin Istoric”, SN, 12, anul XXXVIII, 2004, p. 26-27.

²² Idem, „Magazin Istoric”, SN, 1, an XXXIX, 2005, p. 46-48.

²³ Radu Ștefan Ciobanu, *Pe urmele lui Vlad Țepeș*, București, 1979, p. 106-109.

²⁴ Constantin Rezachevici, *op. cit.*, p. 133.

²⁵ *Istoria Țării Românești, 1290-169. Letopiseșul Cantacuzinesc*, ed. critică C. Grăcescu și D. Simonescu, București, 1960, p. 14

²⁶ Ibidem, p. 205.

Mihnea I, cel crescut în casa armașului Drăcea²⁷, i-a determinat pe unii istorici să afirme că satul Mănești putuse fi o danie a lui Dracula către adoptivul fiului său și ca atare moșia respectivă fusese a acestuia. Nu avem însă nici un document scris privind o asemenea posesiune domnească transferată de Țepeș lui Drăcea și de la acesta la Mihnea cel Rău, deși unele ipoteze pot fi luate în seamă. Istoricul Pavel Chihaiia pune sub semnul întrebării existența celui Drăcea armașul, dar admite că Măneștii „era domeniul ereditar al Drăculeștilor”. Istoricul medievist dr. C. Rezachevici presupune că prin acel Drăcea a dobândit vodă Alexandru II Mircea locul pe care a fondat mănăstirea sa cu hramul Sf. Troiță din București, el fiind nepot al lui Mihnea I²⁸. Ar rezulta, după această ipoteză, că armașul respectiv fusese în posesia marelui mamelon de pe malul drept al râului Dâmbovița, aflat în aval de București. Prof. dr. Ion Ionașcu, istoric al Bucureștilor și șef al Șantierului arheologic Radu Vodă din anii 1953-1954, nu face însă nici o legătură între Drăcea și Dealul respectiv, în schimb reține că acest ctitor a donat mănăstirii sale terenuri, până la hotarele moșiei Văcărești, ceea ce poate indica un domeniu domnesc²⁹. În afara precizării provenienței dregătorului armaș de la Mănești, din completarea cronicărească, nu avem nici o altă legătură între acesta și familia lui, privind eventuala locuire la Măneștii de pe Colentina, în prezent teritoriu buftean. Avem certitudinea însă că moșia și satul Mănești au aparținut lui Mihnea cel Rău și urmașilor acestuia din sec. al XVI-lea. Către acel secol conduceau vestigiile unei biserici păstrate, până la seismul din 4 martie 1977, pe terasa din partea dreaptă a râului Colentina, din arealul comunei de atunci, ulterior orașului Buftea. Localnicii plasau acolo resturile unei mănăstiri numite de ei „Cârna” pe care o considerau „veche”. Până în prezent nu cunoaștem nici un izvor intern scris privitor la un așezământ călugăresc, în jurul Bucureștilor, cu denumirea Cârna existent în sec. XVI-XVII. Cert, fusese o Biserică trilobată, zidită în maniera veacului al XVI-lea. Monumentul istoric respectiv, acum complet năruit, era un rest din peretele de Nord al unui lăcaș zidit din cărămidă, care se desfășura pe o lungime de cca 6 m și se ridică, mai bine de 4 m, anunțând un atare monument, mai rar întâlnit în vatra unui sat din Câmpia Română. Faptul acesta a stârnit interesul specialiștilor Petre Ș. Năsturel și Paul Cernovodeanu care, au făcut o cercetare de suprafață în perioada 1952-1953 și au atras atenția asupra vestigiului respectiv, considerând necesară o săpătură arheologică. Cum Șantierul arheologic București, intrat în activitate în 1953, avea unul din obiective Dealul Radu Vodă s-a revigorat interesul pentru domnia lui Alexandru II Mircea „Oaie seacă”, porecla pe care și-a dobândit-o în urma dării la care erau supuse și oile sterpe. Ctitorul de la Sf. Troiță nu avusese viață liniștită până la urcarea pe tron și nici în cei nouă ani de domnie. Făcuse surghiun în „Țara Arăpească la Alep” și dobândise tronul la 39 de ani și jumătate, manifestându-se tiranic și vărsător de sânge încă din prima lună, când a ucis „mai mult de 200 dintre ai săi”³⁰. În primul raport al amplei campanii de cercetare de la Radu Vodă, echipa condusă

²⁷ Ștefan Andrcescu, *Vlad – Țepeș (Dracula). Între legendă și adevăr istoric*, București, 1976, p. 151.

²⁸ Constantin Rezachevici, *op. cit.*, p. 133.

²⁹ I. Ionașcu – Vlad Zirra, *Mănăstirea Radu Vodă și Biserica Bucur*, în „Bucureștii de odinioară”, București, 1959, p. 60.

³⁰ E. Hurmuzaki, *Documente*, II, p. 585.

de prof. univ. Ion Ionașcu și arheologul Vlad Zirra a pus accentul pe descrierea investigației în teren, fără a se omite izvoarele scrise care privesc actul ctitoricesc prestat de Alexandru II Mircea³¹. Nu au fost neglijate hrisoavele care se referă la daniile domnitorului către ansamblul arhitectonic pe care îl pregătea să devină sediul Mitropoliei Ungrovlahiei. Printre acestea se află și hrisovul din 11 februarie 1620 în care se menționează o hotărnicie a moșiei Mănești (Buftea) cu semn de hotar „unde se întâlnește moșia Colentina cu moșia Dâmbovița”³² ceea ce indică partea dreaptă a râului Colentina. Tot acestor autori datorăm ipoteza că Mănești era „moșie a lui Mihnea cel Rău, fiul lui Vlad Țepeș, de la care o moștenise, probabil”³³. Cinci ani mai târziu a apărut studiul lui I. Ionașcu și Vlad Zirra în care sunt valorificate și alte documente privind „această sfântă și dumnezeiască mitropolie”, înconjurată cu chilii pentru care se cheltuiseră mari sume de bani³⁴. Alexandru II Mircea nu a reușit să-și termine opera sa ctitoricească de la Sf. Troiță, sarcină pe care și-a asumat-o fiul său Mihnea II Voievod. De numele acestuia se leagă și lucrările de rezidire a mănăstirii de la Podul Colentinei – Plumbuita³⁵, îngrijirea mănăstirii Tutana, înălțată de strămoșul său Mihnea cel Rău³⁶ ș.a. Ca atare acești Drăculești-Mihnești din a doua jumătate a sec. XVI au manifestat o atenție evidentă față de lăcașele de cult strămoșesc. Dar nici un document din cele 407 hrisoave rămase de la Alexandru II Mircea, dintre care 94 (23,1%) se referă la mănăstiri³⁷ nu conține vreo informație cât de palidă, privind lăcașul de la Mănești-Buftea, s-au ne scapă nouă. La rândul ei Mănăstirea Sf. Troiță – Radu Vodă beneficiază de o bogată zestre arhivistică compusă din 35 de Condici, la care se adaugă sulari, alte acte, planuri etc.³⁸

În „Condica Sfintei Mănăstiri Radu-Vodă leat 1794” (Ms 256) sunt inseriate 1219 documente românești și grecești, emise între 1506-1815, dintre care 36 se referă la Mănești pe Colentina și la satele existente pe această moșie, printre care și hrisoavele din 1577, 1580 ș.a. După cum s-a mai menționat aici cea mai veche așezare atestată în acest areal este, în lumina actelor scrise, acest sat „Măneștii”³⁹. Ca atare moșia a primit numele de la o așezare al cărui oiconim derivă de la onomasticul Manea. Vatra acestui sat, între timp dispărut, a fost presupusă în jurul, sau în apropierea vestigiului bisericesc, rămas la cca 100 m de malul drept al Colentinei de azi. Pe cealaltă parte a râului se desfășoară acum gospodăriile părții sudice a orașului Buftea și în aval localitatea

³¹ I. Ionașcu, Vlad Zirra, D. Berciu, Margareta Tudor și studenții practicanți, *Săpăturile arheologice din sectorul Radu Vodă, în „București. Rezultatele săpăturilor arheologice și ale cercelărilor istorice din anul 1953”*, București, 1954, p. 132-183.

³² DIR., B, Țara Românească, v. c. XVII/3, p. 139.

³³ I. Ionașcu și col., *Săpăturile arheologice*, p. 139.

³⁴ I. Ionașcu – Vlad Zirra, în „*Bucureștii de odinioară*”, p. 60.

³⁵ Mănăstire începută de Petru cel Tânăr (1659-1668) și continuată de Alexandru II Mircea și fiul său Mihnea II, Nicolae Stoicescu, *Repertoriul bibliografic al monumentelor feudale din București*, București, 1961, p. 251.

³⁶ I. Ionașcu – Vlad Zirra, *op. cit.*, p. 60-61.

³⁷ Ion Donat, *Le domain princier rural en Valachie (XIV-XVI siècle)*, „R.R.d.H”, 2, tom VI, 1967, p. 29. Tabel 3.

³⁸ Ileana Leonte, *Actele Secției bunuri-publice București. Mănăstirea Radu Vodă, București*, București, 1948.

³⁹ DIR., B, Țara Românească, v. c. XVI/4, p. 473.

Buciumeni. Prin anul 1964 zidul din cărămidă indicat de P. Ș. Năsturel și P. Cernovodeanu era înconjurat cu culturi agricole flancate, pe latura de NV, de puținele case ale satului Bucoveni, ai căror locuitori parcurgeau o cărare ce ducea la un pod de lemn rudimentar pe unde ajungeau în Buftea.

Către sfârșitul aceluia deceniu, împreună cu arheologul Valeriu Leahu, am revenit într-o perieghază, eu culegând cioburi medievale iar colegul pe cele mult mai vechi. La 15 septembrie 1972, de data aceasta însoțit de proaspătul absolvent al Facultății de Istorie, Aristide Ștefănescu, membru al Colectivului Șantierului arheologic București, eram din nou pe malul buftean al Colentinei, în vederea începerii șantierului arheologic.

Terenul era ocupat de o viguroasă cultură de trifoi, fapt ce ne-a determinat să amânăm sondajul comandat de Muzeul de Istorie a orașului București în care ne desfășuram activitatea. În ziua de 27 octombrie 1972 s-a trasat Șanțul I orientat N-S, săpat într-o zonă în care vegetația era mai firavă. Această secțiune măsoară 39 m. lungime și 1,50 m. lățime, fiind practic axul lateral al fostului lăcaș, trasat perpendicular pe cele două abside ale naosului. S-a obținut profilul stratigrafic al terenului în care se aflau fundațiile bisericii treflate, cu absidele circulare în interior și poligonale în afară, cu zid separator între naos și pronaos. Materialul arheologic provenea, în cea mai mare parte, din ceramica sec. XVI ceea ce întărea convingerea bazată pe tehnica și materialele de lucru, că zidirea s-a făcut în acel veac. Biserica a avut axul longitudinal de 16 m. și cel lateral de 8 m, fără a beneficia de exonartex. Întreaga fundație, mai lată decât paramentul, a fost susținută de șiruri de stâlpi de lemn.

În prima campanie, desfășurată între 27 octombrie – 15 noiembrie 1972, au fost cercetate și primele morminte descoperite în jurul lăcașului, acestea fiind depuse normal, creștinește, cu o singură excepție (M2).⁴⁰

M1 – matur, -090m⁴¹, orientat V-E, craniul rămas pe stânga cu maxilarul inferior desprins, ambele brațe strânse pe lângă trup, mâna dreaptă ridicată sub bărbie, cea stângă pe abdomen. În pământul de umplură a gropii *bulgări mici de mortărie*.

M2 – adolescentă, capul la E privind spre apus (?) căzut pe bărbie, brațele strânse, mâinile pe clavicule. În umplură *bulgări mici de mortărie; cercel* la urechea dreaptă, în formă de coșuleț, *bumbi sferoidali mici, semisferă de bumb* mai mare, cu urechiușă de prindere, din firet. Ambele tipuri de bumbi, păstrați pe piept.

M3 – matur, 090 m, capul căzut pe stânga, maxilarul inferior desprins, brațele strânse de corp cu mâinile ridicate spre clavicule, zona bazinului deranjată, picioarele strânse la genunchi.

M4 – matur, craniul căzut pe bărbie, brațele foarte strânse de trup, mâna dreaptă pe abdomen, cea stângă alunecată spre zona pubiană.

M5 – copil sub 5 ani. În groapa lui o bucată de *cărămidă*.

M6 – Copil sub 10 ani de la care a rămas numai partea de la bazin în jos.

M7 – copil sub 5 ani, – 075 m, depus chiar lângă fundația de N a absidei naosului.

⁴⁰ Carnet arheologic personal, m. 30/1972.

⁴¹ Cota de la nivelul actual. În general gropile mormintelor coboară 040-060m față de nivelul din sec. XVI. Mormintele copiilor sunt mai la suprafață decât cele ale maturilor.

M8 – matur, craniul pe stânga, brațele strânse, mâna stângă pe zona lombară, cea dreaptă pe bazin. La mâna dreaptă a avut o *monedă* de argint cu diametrul de 1 cm (aspru sec. XVI ?)

M9 – matur, capul pe ceafă, brațele strânse, mâinile pe bazin, picioarele alăturate, fără inventar.

Toate aceste morminte au fost cercetate în S I, pe latura de N a lăcașului. Pe segmentul sudic s-au aflat:

M10 – copil înhumat lângă fundația absidei, putând fi o reînhumare târzie.

M11 – matur, craniu rămas pe ceafă, brațele foarte strânse, mâinile pe bazin. Sub cap se mai păstra *puțin cărbune*. Pereții gropii arși, înroșiți.

M12 – matur, capul pe ceafă, maxilarul inferior desprins, brațele strânse, stare rea de conservare. În umplutură o *cărămidă*.

M13 – matur, craniul rămas pe ceafă, brațul drept strâns de trup, mâna ridicată la claviculă, cea stângă rămasă pe abdomen. Mormântul a fost săpat peste o groapă de bucate. Înhumatul purta pe stern un *bumb sferoidal*.

M14 – adolescent, capul căzut pe stânga, cu maxilarele încleștate, mâna dreaptă pe bazin, cealaltă pe piept. Tot scheletul strâns.

M15 – matur, capul rămas pe ceafă, resturile osteologice puternic descompuse. Pe partea dreaptă a corpului au rămas 3 *bumbi sferoidali* din bronz.

M16 – adolescent, capul pe ceafă, brațele distanțate de trup de la coate, ambele mâini rămase pe piept.

M17 – matur, capul ușor pe stânga, brațele distanțate de la cot, mâinile pe piept.

M18 – copil sub 5 ani, schelet puternic afectat de umezeală.

M19 – copil sub 10 ani, capul căzut pe dreapta, brațele ușor distanțate de trup, de la coate.

M20 – matur, capul pe ceafă, maxilar inferior desprins, brațele distanțate de la coate, mâinile pe abdomen, picioarele distanțate.

M21 – matur, capul pe ceafă, maxilarul inferior căzut, brațele strânse de corp, mâinile pe abdomen, picioarele alăturate.

M22 – matur, capul pe stânga, brațele distanțate de la coate, mâinile pe abdomen, picioarele distanțate.

Acestea au fost primele morminte cercetate în jurul vestigiului istoric de la Buftea și ele aparțineau la 13 maturi, 3 adolescenți, 6 copii. Inventarul lor s-a dovedit deosebit de cel pe care avea să-l descopere Aristide Ștefănescu în alte două cimitire aflate de el în aceeași zonă. Înumații din jurul bisericii aparțineau tuturor vârstelor, așa cum s-a confirmat și de campania următoare. Obiectul cel mai frecvent a fost nasturele sferoidal de bronz, bumb păstrat la 3 morminte din cele 22, piesă prezentă la înhumările din sec. XV-XVI, ca accesoriu vestimentar. Exceptând cercelul de argint purtat de o femeie (**M2**) și de o monedă otomană (**M8**) nu a mai apărut în această primă campanie, nici un alt obiect de podoabă. S-a observat însă depunerea resturilor pământene puternic strânse, eventual prin folosirea unui cearceaf, dar și întrebuințarea sicriului care a permis rămânerea coatelor mult distanțate de trup. Nu s-a semnalat nici un mormânt de călugăr sau preot depuși aici, fiind clar o comunitate laică.

Cea de-a doua campanie a fost deschisă la 23 iulie 1973, având la început ca obiectiv de studiu tot ruinele bisericii de zid. S-a trecut la cea de-a doua secțiune (SII/ orientată E-V, respectându-se axul longitudinal al monumentului. Puține zile mai târziu SII a fost prelungit cu cca 100 m, până la buza malului Colentinei. Săpătura a confirmat depunerea stratigrafică din interiorul lăcașului pornind de la stratul de pământ castaniu, peste care s-a așternut stratul cenușiu închis, păstrător de dovezi ale locuirii din sec. III-IV, și mai sus, stratul cenușiu medieval în care au rămas urme de locuire din sec. XV-XVI și stratul îngust de mortar lăsat de constructori. În imediata apropiere a altarului a fost găsit un singur mormânt și mai multe pe latura vestică, ajungându-se la cifra de 15 indivizi, copii și maturi⁴². Doi dintre cei înhumați au avut, la cap, câte un vas de sticlă, asemănător cu cele găsite la Sf. Troiță – Radu Vodă⁴³ și mai aproape, la Măicănești⁴⁴, datate în sec. XVI. Un alt mormânt a avut inventar funerar compus dintr-un inel sigilar și o monedă otomană emisă de padișahul Murad III (1574-1595)⁴⁵. Campania 1973 a marcat trecerea preocupărilor de studiu a sitului respectiv pe seama arheologului Aristide Ștefănescu cel care a reușit, cu consecvență și profesionalism, să organizeze un important șantier arheologic medieval la Buftea. Acest sit arheologic se compune acum din vestigiile lăcașului zidit din cărămidă și mortar, un număr de 8 locuințe – bordeie medievale dintre care una este apreciată a fi atelier de fierărie, gropi de bucate, cuptor, vetre, afumătoare⁴⁶ ș.a. Cele mai convingătoare argumente s-au obținut în sectorul funerar alcătuit din patru cimitire, trei dintre ele aparținând în exclusivitate cercetării arheologului A. Ștefănescu.

C 1 din jurul bisericii de zid prin care au fost găsite monede emise de regele polon Ludovic II (1506-1526) un dirhem al padișahului Murad III (1574-1595)⁴⁷ bătut la Canca și adesea falsificați⁴⁸ dar și alte dovezi privind partea finală a necropolei pe care A. Ștefănescu o plasează în prima jumătate a sec. XVII⁴⁹ date însușite și de un alt arheolog bucureștean⁵⁰.

C 2, medieval, plasat pe malul Colentinei presupus a fi format din cca 300 morminte⁵¹, datate cu un bogat inventar alcătuit din podoabe, monede, datând din a doua jumătate a sec. XIV și din veacul următor ș.a.

⁴² Aristide Ștefănescu, *Note privind locuirea din sec. XIV-XV pe raza orașului Buftea*, „C.A.B.”, VI, București, 2005, p. 282.

⁴³ I. Ionașcu – Vlad Zirra, în „Bucureștii de odinioară”, p. 66, fig. 19-a.

⁴⁴ Panait I. Panait, Aristide Ștefănescu, *Relațiile orașului București cu satele învecinate în secolele XIV-XVI*, „C.A.B.” III, București, 1981, p. 121.

⁴⁵ Aristide Ștefănescu, *op. cit.*, „C.A.B.”, VI, p. 283.

⁴⁶ Idem, *Contribuții arheologice privitoare la începuturile locuirii feudale în Buftea*, în „Buftea. Pagini de istorie”, București, 1989, p. 63-64.

⁴⁷ Idem, *Note privind locuirea...*, „C.A.B.”, VI, p. 283.

⁴⁸ Mihaela Blasko, *Un dirhem otoman fals din a doua jumătate a secolului al XVI-lea descoperit la București*, „C.A.B.”, VI, p. 283.

⁴⁹ Aristide Ștefănescu, *op. cit.*, „C.A.B.”, III, 1981, p. 182.

⁵⁰ Gheorghe Mănușu – Adamceșteanu, *Vase de sticlă descoperite în complexe funerare din secolele XV-XIX*, „C.A.B.”, VI, p. 197.

⁵¹ Aristide Ștefănescu, *Contribuții arheologice privitoare la începuturile locuirii feudale la Buftea*, „C.A.B.”, III, 1981, p. 182.

C 3, medieval, semnalat la cca 200 m NV de ruinele bisericii de zid, fiind atins de un canal de irigații, investigat și acesta parțial. Pe baza unor dovezi certe cimitirul provine din sec. XIV-XV⁵².

C 4 necropola din sec. III-IV din care au fost cercetate 12 urne de incinerări și altele deranjate de gropile cimitirului medieval⁵³.

Inventarul arheologic general și îndeosebi cel funerar arată o locuire medievală rurală existentă în a doua jumătate a sec. XIV și care se manifesta și în veacul XVIII. La Mănești-Buftea este acum cunoscută o bogată colecție de monede emise de Radu I (1377-1383), Mircea cel Bătrân (1386-1418), Mihail I (1418-1420), Vlad Dracul (1436-1442 ; 1443-1447), alte emisiuni străine⁵⁴ toate marcând o continuitate de locuire, începând cu a doua jumătate a sec. XIV. Pentru această etapă comunitatea locală folosea, cu predilecție, moneda voievodală, fapt care s-a constatat și în satul Măicănești, plasat în aval și existent în aceeași perioadă cu situl de la Buftea⁵⁵. Cercetarea arheologică practică de A. Ștefănescu, aproape an de an, a stabilit fără tăgadă, că vatra unei așezări rurale se afla pe malul drept al Colentinei buftene cu cca 200 de ani înaintea emiterii hrisovului lui Alexandru II Mircea care menționează satul și moșia Mănești. Din motive mai puțin elucidate țărani de acolo foloseau în sec. XIV-XV două cimitire, numărul celor înhumați indicând un sat de mărime mijlocie, așa cum erau cele mai multe din așezările din centru Câmpiei Române. După inventarul cu care plecau pe drumul Judecății supreme erau în sec. XIV-XV oameni avuți, purtând la mâinile lor inele sau verighete, monede, la urechi cercei, nasturi sferoidali din bronz pentru prinderea cămășii sau a ilicului, vase din sticlă cu mir, puse la cap ș.a. În stadiul săpăturilor întreprinse se constată o discrepanță între populația înhumată în cele două cimitire de ordinul sutelor, plasate în sec. XIV-XV și numărul mic al locuințelor interceptate prin secțiuni. Din rapoartele publicate de arheolog rezultă că au fost găsite 8-9 bordeie, dintre care cinci sunt plasate în sec. XIV-XV⁵⁶. Înseamnă că platoul pe care se va ridica lăcașul de zid reprezenta un spațiu periferic de locuire, știut fiind faptul că spre limitele așezărilor de epocă densitatea construcțiilor era mai răsfirată⁵⁷. Nici un act scris nu indică procesul de aservire a acestor țărani până la stăpânirea lui Mihnea I, toate afirmațiile făcute în istoriografia temei fiind ipoteze de lucru. Cert este faptul că „Mănești pe Colentina” a făcut parte din domeniul lui Mihnea cel Rău. Nu știm dacă a existat acolo o casă boierească, în care să-și fi petrecut anii copilăriei fiul nelegitim al lui Vlad Țepeș. Săpăturile arheologice nu au surprins, până acum, o construcție de acest gen ci numai bordeie obișnuite mediului rural de atunci. Hrisoavele emise în sec. XVI-XVII privitoare la Mănești-Ilfov, se referă la Mihnea cel Rău, pe care un alt urmaș al său, Radu Vodă

⁵² Idem, *Note privind cercetarea arheologică a necropolelor din secolele XIV-XV de la Mănești-Buftea*, „C.A.B.”, IV, p. 126-129.

⁵³ Idem, *Necropola din secolele III-IV descoperită la Mănești-Buftea*, „C.A.B.”, IV, p. 126-129.

⁵⁴ Idem, *Un sat domnesc pe Colentina*, „Izvoare arheologice bucureștene”, București, 1978, p. 54.

⁵⁵ Panait I. Panait, *Prezențe monetare în vatra satului Măicănești pe Colentina-București (sec. XIV-XVI)* în „Fațetele istoriei. Omagiu Academicianului Ștefan Ștefănescu.”, București, 2000, p. 154.

⁵⁶ Aristide Ștefănescu, *op. cit.*, „C.A.B.”, IV, p. 343.

⁵⁷ Panait I. Panait, *Vatra satelor din jurul Bucureștilor în lumina cercetărilor arheologice (secolele XIV-XVI)* în „C.A.B.”, IV, p. 75-76

Mihnea, îl numește, într-un lung act iscălit de la Târgoviște, în ziua de 14 ianuarie 1615, „strămoșul domniei mele”⁵⁸, urmând exemplul înaintașilor săi care îl invocau pe efemerul domn prin cuvintele „răposatul Mihnea”, „bunicul meu Mihnea Voievod”, etc. Domnia acestuia fusese scurtă și agitată, fiind începută după 23 aprilie 1508 și încheiată, neoficial, în octombrie 1509, prin transferul coroanei către fiul său Mircea III⁵⁹.

În lucrarea bibliografică a sa N. Stoicescu nu menționează nici o ctitorie a acestui Mihnea I în Țara Românească⁶⁰, deși Tutana i se atribuie. Singurul argument care l-ar indica pe acest presupus ctitor la Mănești-Buftea este prezența unor monede descoperite în cimitirul din jurul lăcașului, emise de regele Ludovic al II-lea. Raportul arheologic precizează că „cinci morminte au conținut monede poloneze emise în perioada lui Ludovic al II-lea (1506-1526)”⁶¹. Acest fapt dovedește că la începutul sec. XVI, pe terenul ocupat ulterior de biserica de zid, se practicaseră înhumarea unor localnici. Datarea acestui monument de zid propusă de arheologul Aristide Ștefănescu se oprește la sec. XVI⁶², a doua jumătate a sec. XVI⁶³, în timpul domniei lui Alexandru II Mircea⁶⁴, locaș „ante actul de danie a satului și moșiei Mănești din 15 iunie 1577”⁶⁵ ș.a. Planul lăcașului, tehnica și materialele de lucru, inventarul arheologic conduc către a doua jumătate a veacului XVI. Pentru a explica prezența monedelor regelui Ludovic II, (nu o piesă ci cinci-șase) trebuie să admitem existența anterioară a unei alte biserici, din lemn, a satului Mănești, în locul căreia s-a ridicat lăcașul de zid. Deoarece nici un act cunoscut în prezent nu indică numele lăcașului se presupune a fi opera de pioșenie a lui Alexandru II Mircea⁶⁶, domn care și-a legat numele de zidirea mării mănăstiri Sf. Troiță din București, pe care nu a putut să o vadă isprăvită. Este cel care s-a preocupat de ansamblul Curții Domnești din București⁶⁷, de amenajări gospodărești de acolo privind procurarea apei de băut⁶⁸, ca și de cele de la Ocnele Mari⁶⁹. Mănăstirea Sf. Troiță a început să fie zidită prin anii 1575-1577, fără a se reuși terminarea ei, act ce i-a revenit fiului-succesor Mihnea II Turcitul. Un izvor din 1586 consemna că acesta a zidit „chiliile din jurul sfintei mănăstiri”, cheltuind 106.000 aspri, bani obținuți din vânzarea vămii ocnelor de la Ghitioara și Telega⁷⁰. În condițiile în care Alexandru II Mircea este ctitorul lăcașului de la Mănești-Buftea, fapta sa putea fi pusă, în practică, în anii anteriori deschiderii șantierului

⁵⁸ Neculai Mercan, *Un document mai puțin cunoscut despre satul Mănești-Buftea*. în „*Buftea. Pagini de istorie*”, p. 93.

⁵⁹ Constantin Rezachevici, *op. cit.*, I, p. 132-135.

⁶⁰ Nicolae Stoicescu, *Bibliografia localităților și monumentelor feudale din România*, I, Țara Românească, Craiova, 1970, p. 765.

⁶¹ Aristide Ștefănescu, *op. cit.*, „C.A.B.”, VI, p. 283.

⁶² Ibidem, p. 282.

⁶³ Idem, *op. cit.*, „*Izvoare arheologice bucureștene*”, I, 1978, p. 53.

⁶⁴ Idem, în „*Ilfov*”, București, 1978, p. 181-185.

⁶⁵ Idem, *op. cit.*, „C.A.B.”, III, p. 184.

⁶⁶ Ibidem.

⁶⁷ Panait I. Panait, Aristide Ștefănescu, *Muzeul Curtea Veche. Palatul Voievodal*, București, 1973, p. 40-41.

⁶⁸ Panait I. Panait, Daniel Flaut, *Arheologie medievală română*, Constanța, 2004, p. 126.

⁶⁹ Nicolae Stoicescu, *op. cit.*, p. 455.

⁷⁰ *Bucureștii de odinioară*, p. 60.

de pe Dealul bucureștean, și deci anterior hrisovului de danie din 15 iunie 1577. Este de presupus că fundația bisericii Mănăștilor a fost turnată cu puțini ani înaintea lui 1575. Îmitem această ipoteză constatând stadiul unei biserici lipsită de dotările specifice unei mănăstiri domnești. Este și cazul mănăstirii Tânganu, ridicată de Radu cel Frumos și acesta cu o domnie frământată, la care voievodul nu a reușit să înalțe decât biserica din piatră, construcțiile de locuit pentru cin fiind bordeie similare celor ale țăranilor din apropiere⁷¹. Abia către mijlocul sec. XVII, la Tânganu, se zidește o casă spațioasă din cărămidă cu pivnițe și parter ridicat. La Mănăști, deși s-au trasat câteva secțiuni lungi, care au străbătut terasa Colentinei nu se cunoaște, până acum, existența unor chilii, evocate la Sf. Troiță, turn-clopotniță, un sistem cât de rudimentar de apărare, morminte ale unor călugări indicate prin cărămida pregătită de monah pentru a i se pune în groapă, sub cap, așa cum făceau călugării de la mănăstirea Sf. Sava, în aceeași perioadă ș.a. Toate acestea stârnesc întrebarea dacă această ctitorie, rar întâlnită în lumea satelor medievale din Câmpie, putea aparține unei mănăstiri, unei gospodării boierești sau se datora comunității țăranilor mănășteni. Hrisoavele voievodale din 1577 și ulterior, arată moșia și satul Mănăști în domeniul mării mănăstirii Sf. Troiță-Radu Vodă, devenită cea mai importantă din așezămintele călugărești ale Țării Românești închinată la Sf. Munte Athos. La rândul ei această mănăstire avea câteva metohuri care depuneau sume de bani ce se contabilizau pe numele: Bisericii Stelea din București, Mănăstirii Tutana, Mănăstirii Săcuieni (Cernica), Mănăstirii de la Izvorul lui Vodă (Elefterie-nn) schitul Bălteni, Ezerul (Căldăraru)⁷². Un hrisov dat de Leon Vodă la 11 ianuarie 1631 arată mănăstirea Chiajnei jupâneasa vornicului Cernica (Căldăraru-nn) drept metoh la Sf. Troiță⁷³, așa cum erau atunci și mănăstirile Glavaciogul și Tutana, cu consemnarea de a fi „metoașe date și închinată la Sfânta Troiță de aicea de București”⁷⁴. Nu cunoaștem nici un document care să înscrie o mănăstire – pe moșia Mănăști –Ilfov drept metoh al Sf. Troițe, cel puțin pentru sec. XVI-XVII. Și totuși monumentul, rămas acum numai prin fundațiile lui, depășea trăsăturile unei biserici de sat, apropiindu-se de ctitoriile domnești sau boierești din acea vreme⁷⁵. Este de presupus că lăcașul a rămas în slujba enoriașilor locali, cei care au transmis, prin tradiție, existența enigmaticii mănăstirii Cârna pe care contele Bawer o plasează între Buftea și Flămânzești sub numele de mănăstirea „Kryka”⁷⁶. Cert este faptul că biserica domnească a fost construcția care a înfrumusețat veacurile, rămânând singulară, înconjurată de morminte, satul Mănăști mutându-și vatra în aval de cea veche, deși fusese cel dintâi și cel mai cunoscut din grupul de așezări care flancau ambele maluri ale Colentinei. Unele dintre aceste sate și-au păstrat denumirea așa cum sunt: Buciumeni (1515), Bucoveni (1580), altele au dispărut, contopite în așezări mai prospere, cum este cazul satelor: Bogătești-Atârnați (1684), Cocoși (1786), Trestieni, toate existente pe teritoriul orașului Buftea de astăzi. Urmărind, în cronologia lor

⁷¹ Panait I. Panait, *op. cit.*, „Magazin Istoric”, 1, 2005, p. 47.

⁷² Ilcana Lconte, *op. cit.*, p. 12.

⁷³ Documenta Romaniae Historica, B, Țara Românească, XXII, București, 1969, p. 318-319.

⁷⁴ Idem, p. 377-378, hrisov din 1631 mai 2, București.

⁷⁵ Aristide Ștefănescu, *op. cit.*, „C.A.B.”, VI, p. 282.

⁷⁶ Contele de Bawer, *Memoire Historiques et geographiques sur Valaschie, 1778, p. 151.*

documentele așternute în sec. XVIII-XIX, se constată procesul de stingere a așezării Mănești pe vatra ei tradițională. Plângându-se domnitorului, la 7 august 1786, Hrisant egumenul mănăstirii Radu Vodă, arată că iobagii de pe moșia sa Măneștii pe care se află trei sate „Flămânzeni, Cocoși și Bufti” nu-și îndeplineau îndatoririle lor⁷⁷. Lipsește, din această evidență, satul Mănești, aflat în alte diferende similare în anii 1775-1776. La 3 martie 1805 este menționată claca de 12 zile a rumânilor de pe moșia Mănești⁷⁸. Este printre ultimele nominalizări ale denumirii acestei moșii. Își fac loc toponimul și oiconimul Flămânzeni. Contopirea satelor respective se oglindește într-un act întocmit la 21 ianuarie 1837 în care se vorbește despre „Flămânzeni sau Mănești”⁷⁹. Din cartografia sfârșitului de veac XVIII se constată că așezarea Flămânzeni se afla pe malul drept al Colentinei, în aval de biserica veche, la 3-4 km de fostul Mănești. Era un nod de joncțiune a cel puțin trei drumuri; unul coborând dinspre Nord, altul urcând de la Străulești-Mogoșoaia pentru a trece râul pe un pod la Flămânzeni și cel de-al treilea, pornit de la Popeștii de Jos, de pe Dâmbovița. La acea dată Flămânzeni avea o mare curte boierească, pod de lemn peste Colentina și un mare iaz. Harta austriacă, din 1791, marchează ctitoria domnească de la Mănești prin semnul crucii și cuvântul „Kirche” dar nu indică așezarea, monumentul fiind izolat⁸⁰.

Al doilea sat beneficiar al spargerii Măneștilor a fost Buftea, așezare existentă în 1752, dar având o evoluție mai lentă în acel veac. Harta lui F. I. Schmid din 1774 privind Moldova și Țara Românească plasează, pe malul drept al Colentinei, satul „Uftea”, având în aval satul Fauszar (Flămânzeni)⁸¹. Meticuloasa hartă ridicată de F. Jos. Ruhendorf, în 1788, pune localitatea „Buft” pe malul stâng⁸², pentru ca Harta austriacă din 1791 să opteze pentru varianta lui F. I. Schmid, adică spre locul Măneștilor. Pentru actualul plasament subscie și Rigas Velestinul în harta sa din 1797 care indică Buftea (Mpuș) și cătunul Kokoșelu pe stânga râului⁸³. Se poate afirma că Buftea s-a înfiripat inițial în partea de Nord a platoului ocupat de ctitoria domnească, trecerea pe malul actual ocupat făcându-se în ultimele decenii ale sec. XVIII. În noua poziție evoluția a fost mai alertă. Documentele privitoare la clacă și dijme, din primele decenii ale sec. XIX, nominalizează „Flămânzeni și Buftea” sau „Buftea-Flămânzeni”⁸⁴ unul pe o parte a râului, beneficiind de drumul Mogoșoaiei către Târgoviște, iar celălalt pe malul opus, făcând parte din așezările dintre râul Colentina și Dâmbovița. Șansele de progres îi vor fi mai favorabile, una din primele îndatoriri administrative fiind aceea de reședință a plășii Snagov, în 1833, sub denumirea de Buftea de Jos. În acea perioadă cele două cătune: de Jos și de Sus aveau 65 de familii, fiind cea mai aglomerată așezare din grupul acestor sate ce vor deveni buftene⁸⁵. La sfârșitul veacului XIX satul Buftea, alături de Atârnați, Flămânzeni,

⁷⁷ Documente privind relațiile agrare în veacul al XVIII lea, I, Țara Românească, București, 1961, p. 741.

⁷⁸ Ilcana Leonte, *op. cit.*, p. 119.

⁷⁹ Ibidem, p. 300.

⁸⁰ Harta austriacă, 1791, Bib.Acad. Rom., Harți, inv. 1003-D, XXVII/6.

⁸¹ I. Ciortan, *Buștea în izvoare cartografice*, în „*Buștea. Pagini de istorie*”, p. 104.

⁸² Ibidem, p. 105.

⁸³ Ibidem, p. 106.

⁸⁴ Ilcana Leonte, *op. cit.*, p. 124, p. 219.

⁸⁵ Panait I. Panait, *Fapte de istorie în documente buftene*, în „*Buștea. Pagini de istorie*”, p. 85.

Buciumeni, Chitila, Mogoșoaia, Odăile făceau parte din Comuna Bucoveni⁸⁶. Buftea a fost ridicată în categoria comunelor în 1932, apoi sediu de plașă, în 1943, iar în 1968 dobândește statutul de oraș. În prezent este centrul administrativ al Județului Ilfov.

Buftea – the Long Evolution of a Settlement in the Ilfov District

SUMMARY

The Buftea town, urban centre of the Ilfov district surrounding the Romanian Capital, is part of the old villages formed in the Romanian Plain. The name of Buftea, coming from the respective onomastical noun, was first recorded in a document dating from 1752. Previous to this date, the territory of the present town was populated by several villages dated by the archaeologists between the 15th-19th centuries, the most important of which was the Mănești village, a princely estate donated by the ruler Alexandru 2nd Mircea to the Holy Trinity monastery he had founded in Bucharest, in 1577. A princely church existed at the core of this village investigated by archaeologists; the vestiges of this church were preserved up to the year 1977. By repeated fusions and translations, the Buftea settlement coagulated, becoming a small town, in 1968.

---

⁸⁶ *Marele Dicționar Geografic al României*, I, București, 1899, p. 85.